

Ukončenie banskej činnosti a likvidácia sondy Gbely G121

Oznámenie o zmene navrhovanej činnosti

Vypracovaný podľa prílohy č. 8a zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Plavecký Štvrtok, december 2025

Obsah

ÚVOD	4
I. Údaje o navrhovateľovi	5
I.1 Názov	5
I.2 Identifikačné číslo	5
I.3 Sídlo	5
I.4 Oprávnený zástupca navrhovateľa	5
I.5 Kontaktné údaje kontaktnej osoby, od ktorej možno dostať relevantné informácie o navrhovanej činnosti a miesto na konzultácie	5
II. Názov zmeny navrhovanej činnosti	6
III. Údaje o zmene navrhovanej činnosti	6
III.1 Umiestnenie zmeny navrhovanej činnosti	6
III.2 Opis technického a technologického riešenia vrátane požiadaviek na vstupy (záber pôdy, spotreba vody, ostatné surovinové a energetické zdroje, dopravná a iná infraštruktúra, nároky na pracovné sily, iné nároky) a údajov o výstupoch (napríklad zdroje znečistenia ovzdušia, odpadové vody, iné odpady, zdroje hluku, vibrácií, žiarenia, tepla a zápachu, iné očakávané vplyvy, napríklad vyvolané investície).	8
III.2.1 Popis súčasného stavu	8
III.2.2 Popis zmeny navrhovanej činnosti – navrhovaný stav	10
III.2.3 Požiadavky na vstupy	11
III.2.4 Údaje o výstupoch	13
III.3 Prepojenie s ostatnými plánovanými a realizovanými činnosťami v dotknutom území a možné riziká havárií vzhľadom na použité látky a technológie	17
III.4 Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov	18
III.5 Vyjadrenie o predpokladaných vplyvoch zmeny navrhovanej činnosti presahujúcich štátne hranice	18
III.6 Základné informácie o súčasnom stave životného prostredia dotknutého prostredia vrátane zdravia ľudí	18
III.6.1 Charakteristika prírodného prostredia vrátane chránených území	18
III.6.2 Krajina, krajinný obraz, stabilita, scenéria	26
III.6.3. Obyvateľstvo	29
III.6.4 Súčasný stav kvality životného prostredia	31
Znečistenie ovzdušia	31
Znečistenie podzemných vôd	31

III.6.5 Zdravotný stav obyvateľstva a celková kvalita životného prostredia pre človeka	32
IV. Vplyvy na životné prostredie a zdravie obyvateľstva vrátane kumulatívnych a synergických	33
IV.1 Údaje o predpokladaných priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie	33
V. Všeobecne zrozumiteľné záverečné zhrnutie	37
VI. Prílohy	38
VII. Miesto a dátum spracovania oznámenia	38
VIII. Potvrdenie správnosti údajov	38

Zoznam skratiek

DP	Dobývací priestor
CHLÚ	Chránené ložiskové územie
CHÚ OZZK	Chránené územie pre osobitné zásahy do zemskej kôry
OBÚ	Obvodný banský úrad
k.ú.	Katastrálne územie
MŽP	Ministerstvo životného prostredia
OÚ	Okresný úrad
ÚSES	Územný systém ekologickej stability
ZNS	Zberné naftové stredisko
ZPS	Zberné plynové stredisko
POSaV	Podzemná oprava sond a vrtov
CHVÚ	Chránené vtáčie územie
CHKO	Chránená krajinná oblasť

Ukončenie banskej činnosti a likvidácia sondy Gbely G121

Oznámenie o zmene
navrhovanej činnosti

ÚVOD

Navrhovateľ NAFTA a. s., Votrubova 1, 821 09 Bratislava v zmysle § 29 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 24/2006 Z. z.“) predkladá oznámenie o zmene navrhovanej činnosti „**Ukončenie banskej činnosti a likvidácia sondy Gbely G121**“ (ďalej len „Oznámenie“) nakoľko zmena navrhovanej činnosti svojim rozsahom spĺňa podmienky pre zisťovacie konanie, podľa prílohy č. 8 zákona č. 24/2006 Z. z. nasledovne:

3. Dobývanie a úprava nerastov:

- a) položka č. 2. Dobývanie a úprava ropy okrem položky č. 6; do 500 t/deň, časť B – zisťovacie konanie
- b) položka č. 9. Vrtý (okrem vrtov pre výskum a prieskum nesúvisiacich s ťažobnou činnosťou a pre monitorovanie a vrtov na skúmanie stability pôdy); od 600m vrátane, časť B – zisťovacie konanie

Oznámenie je spracované po obsahovej a štruktúrálnej stránke v zmysle prílohy č. 8a zákona č. 24/2006 Z. z. Údaje v Oznámení komplexne opisujú a vyhodnocujú predpokladané vplyvy zmeny navrhovanej činnosti.

Ukončenie banskej činnosti a likvidácia sondy Gbely G121

Oznámenie o zmene
navrhovanej činnosti

I. Údaje o navrhovateľovi

I.1 Názov

NAFTA a. s.

I.2 Identifikačné číslo

36 286 192

I.3 Sídlo

Votrubova 1, 821 09 Bratislava

I.4 Oprávnený zástupca navrhovateľa

Ing. Martin Kollár, vedúci oddelenia HSE a QPR

NAFTA a. s.

PTB Plavecký Štvrtok

Na Vinohrádok 900/7, 900 68 Plavecký Štvrtok

Tel. č.: +421 905 352 793

e-mail: martin.kollar@nafta.sk

I.5 Kontaktné údaje kontaktnej osoby, od ktorej možno dostať relevantné informácie o navrhovanej činnosti a miesto na konzultácie

Ing. Martin Kollár, vedúci oddelenia HSE a QPR

NAFTA a. s.

PTB Plavecký Štvrtok, Na Vinohrádok 900/7

900 68 Plavecký Štvrtok

Tel. č.: +421 905 352 793

e-mail: martin.kollar@nafta.sk

Miesto na konzultácie: NAFTA a. s., Prevádzkovo-technická budova, Na Vinohrádok 900/7, 900 68 Plavecký Štvrtok

Ukončenie banskej činnosti a likvidácia sondy Gbely G121

Oznámenie o zmene
navrhovanej činnosti

II. Názov zmeny navrhovanej činnosti

Ukončenie banskej činnosti a likvidácia sondy Gbely G121

III. Údaje o zmene navrhovanej činnosti

Predmetom zmeny navrhovanej činnosti je ropná sonda Gbely G121 (ďalej ako „**GBG121**“), ktorá je spoločnosťou NAFTA a. s. navrhovaná na likvidáciu po trvalom ukončení jej využívania v rámci prevádzky ťažby ropy v dobývacom priestore Gbely.

Účelom zmeny navrhovanej činnosti je:

- ukončenie výkonu banskej činnosti sondou GBG121
- podpovrchová likvidácia sondy
- povrchová likvidácia sondy
- rekultivačné práce
- vrátenie dotknutých pozemkov vlastníkovi/užívateľovi

Posudzovaná činnosť predstavuje v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. v dotknutom prostredí **existujúcu** činnosť.

Realizácia zmeny navrhovanej činnosti je v súlade s likvidáciou banských diel podľa § 32 zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov, na základe ktorého je organizácia povinná vypracovať plán zabezpečenia a likvidácie hlavných banských diel.

III.1 Umiestnenie zmeny navrhovanej činnosti

Kraj: **Trnavský**

Okres: **Skalica**

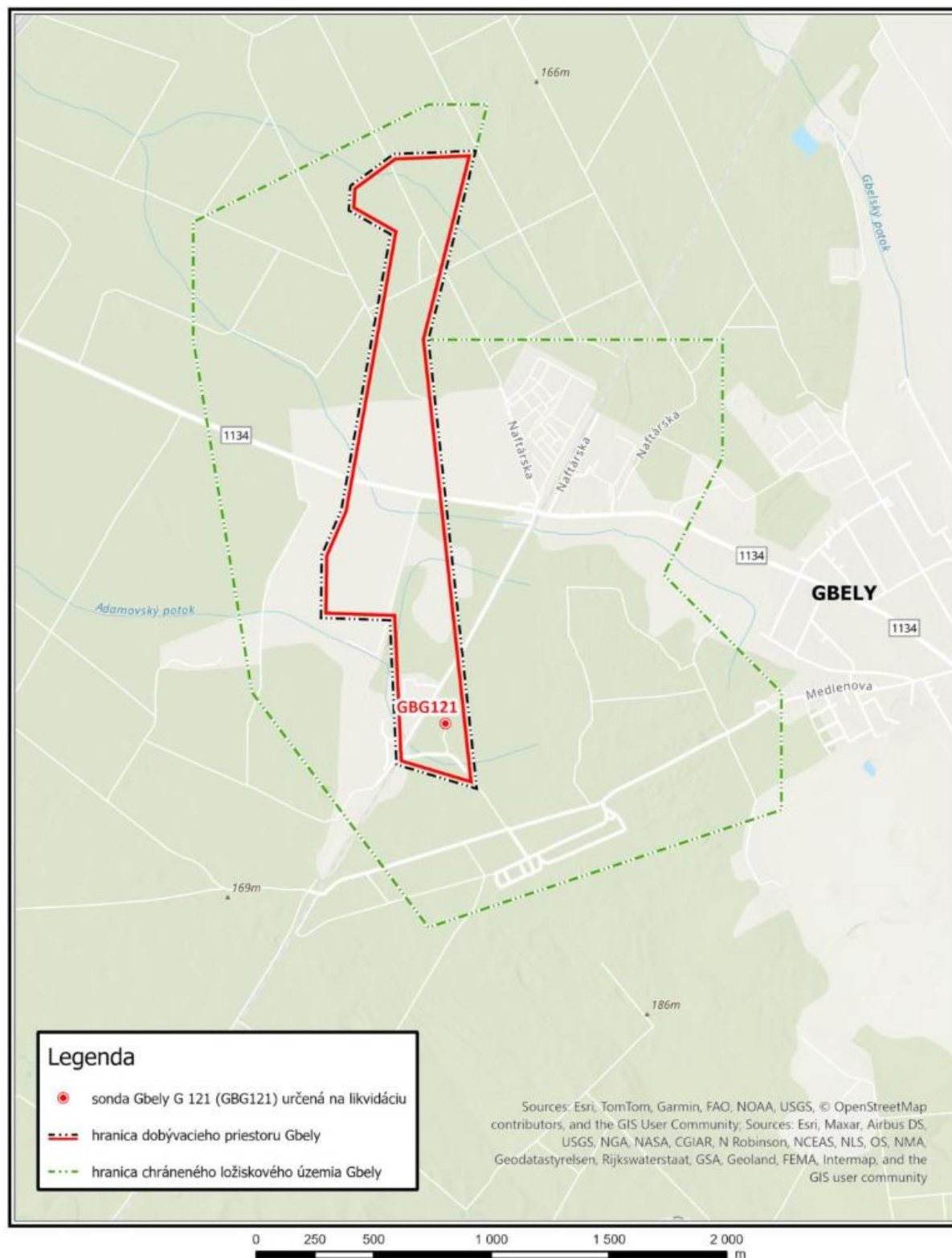
Obec: **Gbely**

Katastrálne územie: **Gbely**

Parcelné čísla pozemkov C-KN: vid' Tabuľka č.1

Tabuľka č.1: Parcelné čísla sondy GBG121, prístupová cesta

sonda (vrt)	katastrálne územie	parcelné číslo, register C-KN	druh pozemku
Gbely G121	Gbely	3345/6-16	Ostatná plocha
Gbely G121	Gbely	3347/6-24	Ostatná plocha
Gbely G121	Gbely	3344/3-10	Ostatná plocha

Obrázok č. 1: Umiestnenie zmeny navrhovanej činnosti

III.2 Opis technického a technologického riešenia vrátane požiadaviek na vstupy (záber pôdy, spotreba vody, ostatné surovinové a energetické zdroje, dopravná a iná infraštruktúra, nároky na pracovné sily, iné nároky) a údajov o výstupoch (napríklad zdroje znečistenia ovzdušia, odpadové vody, iné odpady, zdroje hluku, vibrácií, žiarenia, tepla a zápachu, iné očakávané vplyvy, napríklad vyvolané investície).

III.2.1 Popis súčasného stavu

Prieskum a ťažba ropy na gbelských ložiskách sa datuje od roku 1913, kedy bolo objavené Staré pole ložiska Gbely. Oblasť výhradného ložiska Gbely sa nachádza v severnej časti Viedenskej panvy. Táto okrajová časť panvy je charakteristická početnými zlomami SJ smeru s úklonom na V, ktoré rozdeľujú oblasť na jednotlivé tektonické celky. Hodonínsko-gbelská hrasť patrí do výrazného tektonického celku a predstavuje monoklinálu s generálnym stúpaním na východ. Monoklinála je na východe ohraničená hodonínsko-gbelským zlomom a na juhu výrazným farským zlomovým systémom. Okrem rozčlenenia na menšie tektonické bloky, sú pre oblasť charakteristické generálne poklesy a výzdvihy v priebehu geologickej histórie. Jednoznačne to dokumentujú diskordancie na rozhraní karpát – spodný bádén a stredný–vrchný bádén. Ložisko Gbely tvorí skupina piatich samostatných ložiskových objektov – ložiskových častí, polí: Staré pole (vrátane objektov 6. bádén a 2. sarmat), Nové pole, A – pole, Cigánske pole (Z vrty), Farské (G vrty).

Posledná prieskumná aktivita v oblasti gbelských ložísk bola na počiatku 90. rokov minulého storočia zameraná na hlbšie súvrstvia, najmä na vrchný bádén. Výsledkom bolo objavenie roponosného obzoru vo vrchnom bádene vrtom Gbely G105. Postupne boli odvrátané pozitívne vrty Gbely G 106, 107, 109, 110, 111, 114 a 121. Roponosné súvrstvie vrchného bádenu v mocnosti cca 80,0 m je viazané na hodonínsko-gbelský zlom, ktorý má výšku skoku cca 200,0 m. V profile vrchného bádenu môžeme vyčleniť 6 polôh jemnozrnných pieskov o mocnosti 3 – 10 m, ktoré sú od seba oddelené vložkami šedých ílov. Akumulácie ropy sú viazané na najvyššie štruktúrne polohy – na úzky pruh pozdĺž hodonínsko-gbelského zlomu.

Dobývací priestor Gbely

Dobývací priestor (ďalej ako „DP“) Gbely, územne prekrývajúci sa s určeným chráneným ložiskovým územím (ďalej ako „CHLÚ“) Gbely, bol určený podľa predchádzajúcej právnej úpravy rozhodnutím o stanovení DP Ministerstvom palív v Prahe pod č. 32.1/64-inž.Ka/114 z 29. 02. 1964, právoplatným v roku 1964.

Rozhodnutie o zmene č. 1 – zmenšenie DP Gbely vydal Obvodný banský úrad (ďalej „OBU“) v Bratislave pod č. 892-3260/2016 z 22. 11. 2016, právoplatným 21. 12. 2016.

Vrt **GBG121** bol vyvŕtaný v roku 1993 v rámci podrobného ložiskového prieskumu za účelom sledovania produktívnych obzorov vrchného sarmatu na pokleslej kryhe gbelsko-hodonínskeho zlomu a prieskumu akumulácií ropy v spodnosarmatskej a vrchnobádenskej vysokej kryhe s konečnou hĺbkou 330,0 m. Na vrte následne prebehla čerpacia skúška a bol prevzatý do ťažby. Vrt/sonda ťažila v období rokov

1993 – 2004 samotokom priemerne 1,4 t ropy denne. Po ustání samotoku bola sonda vystrojená na ťažbu podpovrchovým čerpadlom s ťažobným kozlíkom, čo zvýšilo vyťažiteľnosť ropy. Od roku 2002 začal výraznejšie stúpať podiel ložiskovej vody, ktorý dosiahol hodnotu až 80 %. V období od mája 2004 do marca 2010 bola ťažba prerušená. V apríli 2010 bola sonda opäť spustená do ťažby, počas ktorej ťažila priemerne okolo 1 t ropy za deň, pričom podiel vyťaženej ložiskovej vody sa zvyšoval. Z dôvodu zavodnenia sa ťažba na sonde ukončila.

Celkovo sa sondou GBG121 vyťažilo 7,68 tis. t ropy a 15,7 tis. m³ banskej/ložiskovej vody.

Sonda GBG121 je navrhnutá na likvidáciu z nasledovných dôvodov:

- sonda vyťažila všetky ťažiteľné zásoby zo svojej drenážnej oblasti;
- sondou neboli zistené iné výhradné ložiská v DP Gbely;
- iné možnosti využitia sondy pre spoločnosť NAFTA a. s. neexistujú.

Na základe uvedených skutočností spoločnosť NAFTA a.s., navrhuje sondu GBG121 zlikvidovať, pozemok zrekultivovať a vrátiť pôvodnému vlastníkovi/užívateľovi.

Likvidáciou poslednej ťažobnej sondy GBG121 v DP Gbely bude trvalo ukončené dobývanie nerastného bohatstva (ropa) na ložisku Gbely v DP Gbely. Následne bude vypracovaný návrh na zrušenie DP Gbely.

Technický stav sondy GBG121:

- pôvodná hĺbka vrtu 330,0 m
- súčasná hĺbka vrtu 307,0 m
- zapažená hĺbka vrtu 328,34 m
- ťažobná pažnicová kolóna – 328,34 m
- perforácia 294,0 – 296,5 m
- maximálna denná produkcia ropy: do 2,1 t

Vybavenie na sonde Gbely G 121:

- betónový kryt
- plocha sondy spevnená železobetónovými panelmi o výmere cca 1 280 m²
- povrchové vystrojenie sondy (upchávková hlava + T-kus 3"DT, závesná príruha 7 1/16" - 21 MPa x závit 3" DT, spodná časť PK 11"-21MPa x 7 1/16" – 21 MPa, základná príruha 11"-21 MPa)
- betónová šachta sondy
- NN el. prípojka od elektrického rozvádzača po sondu (drev. stĺpy + bleskozvodný stožiar). Elektrické zariadenia sondy sú dodávateľom elektrickej energie odpojené od napätia a odberné miesto je zrušené
- prístupová cesta k sonde o výmere cca 115 m²

III.2.2 Popis zmeny navrhovanej činnosti – navrhovaný stav

Predmetom zmeny navrhovanej činnosti je likvidácia ropnej sondy GBG121 po trvalom ukončení jej využívania v rámci prevádzky ťažby ropy v DP Gbely.

Povinnosť organizácie likvidovať banské diela (sondy a vrty) vyplýva najmä z ust. § 31 zákona č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení neskorších predpisov, ako aj ust. § 10 zákona č. 51/1988 Z. z. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov.

Priebeh likvidácie bude riadený v súlade so schváleným technickým projektom a pracovnými postupmi, ktoré budú pozostávať z podpovrchovej časti likvidácie a povrchovej časti likvidácie.

Otvorený obzor bude odizolovaný tlakovým cementovým mostíkom. Po cementačnej prestávke a overení hlavy cementového mostíka min. 60 m nad vrchnú hranicu perforácie bude overená hermetičnosť, sonda/vrt bude naplnená/ý konzervačnou kvapalinou (výplachom). V intervale 1,5 – 60 m od povrchu bude postavený likvidačný cementový mostík. Zvyšné rúry budú v hĺbke 1,5 až 2,0 m pod povrchom urezané a ústie sondy/vrtu bude zaistené privarením oceľovej platne a zaizolovaním. Nie je vylúčené použitie trhacích prác malého rozsahu pri podpovrchovej časti likvidácie, a to len v prípade zmáhania komplikácií, ktoré môžu nastať pri týchto prácach.

Fyzická likvidácia bude ukončená rekultiváciou okolitého terénu.

Likvidácia sondy GBG121 (podpovrchová časť) je plánovaná v roku 2026, v závislosti od pohybu vrtných súprav a v súlade s časovou platnosťou povolenia banskej činnosti a s podmienkami orgánov ochrany životného prostredia. Presné vykonanie prác z hľadiska ich času, rozsahu a spôsobu bude OBÚ v Bratislave a obci ohlásené (rozsah § 11 vyhlášky SBÚ č. 89/1988 Zb. o racionálnom využívaní výhradných ložísk, o povoľovaní a ohlasovaní banskej činnosti a ohlasovaní činnosti vykonávanej banským spôsobom v znení neskorších predpisov je sprísnením ohlasovacej povinnosti pre účely tohto plánu). V prípade časového posunu nad rozsah povolenia, môže byť podaná žiadosť o predĺženie doby platnosti povolenia.

Technologický postup likvidácie rozdeľujeme do dvoch etáp: práce so súpravou a bez súpravy.

Práce so súpravou POS

Technologický postup likvidácie sond/vrtov – práca so súpravou:

- preverenie tlakových pomerov na medzikružiach pažnicových kolón sondy/vrtu;
- umŕtvenie a prečistenie sondy/vrtu po hlavu cementového mostíka (prečistenie od vysadnutého ložiskového materiálu);
- izolácia otvoreného obzoru tlakovým cementovým mostíkom s hrúbkou min. 60 m nad perforáciou;
- overenie hlavy cementového mostíka;
- overenie hermetičnosti cementového mostíka tlakom;
- naplnenie sondy/vrtu konzervačnou kvapalinou/výplachom;

- postavenie cementového mostíka v ústí sondy/vrtu v intervale 60 až 1,5 m;
- docementovanie medzikružia pažnicových kolón z povrchu;
- demontáž ústia sondy/vrtu.

Práce bez vrtnej súpravy

- odvoz panelov, likvidácia základov, betónovej šachty alebo iných stavebných častí. Pevný odpad (betónová drvina) alebo iná navážka sa odvezie na skládku určeného druhu odpadu,
- urezanie pažníc v hĺbke min. 1,5 m pod povrchom, zaslepenie kolón navarením oceľových platní a ich zaizolovanie,
- demontáž a odvoz elektrickej prípojky, rozvádzača,
- prípadná kontaminovaná zemina sa vyberie a odvezie na miesto pre biologickú dekontamináciu,
- pevný odpad (betónová drvina) sa odvezie na skládku určeného druhu odpadu,
- po demolácii a odvezení základov, šachty, kotiev prípadne iných stavebných častí sa do týchto uvoľnených priestorov navezie čistá zemina príslušnej bonity,
- rozoberie sa príjazdová cesta,
- na celú plochu sa rozhrnie pôvodná ornica (resp. zemina rovnakej bonity ako v okolí) do úrovne okolitého (pôvodného) terénu,
- fyzická likvidácia sondy bude ukončená (i) technickou rekultiváciou okolitého terénu, ktorá pozostáva z navážky zeminy a zo zarovnania dotknutého pozemku s okolitým terénom a (ii) biologickou rekultiváciou dotknutého pozemku, ktorá má za úlohu obnovenie pôvodnej funkcie pozemku. V prípade dočasne zabranej poľnohospodárskej pôdy ide o vrátenie pôvodného produkčného potenciálu a obnovenie pôvodnej úrodnosti pôdy. V prípade lesného pozemku ide o umelú obnovu lesa a ošetrovanie mladého lesného porastu až po jeho zabezpečenie. Biologickú rekultiváciu dotknutého pozemku vykoná užívateľ/obhospodarovateľ pozemku na náklady NAFTA a. s.

III.2.3 Požiadavky na vstupy

Voda

Pri zmene navrhovanej činnosti – výkone likvidačných prác, budú minimálne požiadavky na vodu pitnú a úžitkovú. Pri likvidácii sondy/vrtu je potrebné zabezpečiť pitnú a úžitkovú vodu pre 5 – 6 pracovníkov počas cca 7 dní (prác so súpravou POS), v nepretržitej prevádzke. Pitná voda bude zabezpečená v balených fľašiach, úžitková voda bude na pracovisko dovážaná autocisternou.

Predpokladaná spotreba pitnej vody je cca 200 litrov a 10 m³ úžitkovej vody, pre potreby osádky.

Technologická spotreba vody na výkon likvidačných prác sa delí na:

- voda na výkon cementovania 10 – 15 m³;
- konzervačná kvapalina na vyplnenie sondy/vrtu medzi cementovými mostíkmi na báze roztoku soľanky cca 5 m³, ktorá bude brániť korózii v uzavretom priestore pažnice likvidovanej sondy/vrtu.

Pôda

Zmena navrhovanej činnosti bude realizovaná v katastrálnom území mesta Gbely, na pozemkoch, evidovaných v Katastri nehnuteľností ako ostatná plocha.

Pre účely vykonávania banskej činnosti sondou GBG121 boli pozemky dotknuté manipulačnou plochou a prístupovou cestou vrtu usporiadané zmenou druhu pozemku podľa § 19 ods. 1 písm. b) zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, rozhodnutím OÚ Senica, pozemkového a lesného odboru č. OU-SE-PLO/2015/001384/Mik zo dňa 28. 12. 2015, právoplatného dňa 07. 03. 2016.

Zmena navrhovanej činnosti si nevyžiada nový záber pôdy, nakoľko ide o likvidáciu existujúcej sondy GBG121 s existujúcou prístupovou cestou. V prípade potreby vrtnej súpravy v rámci likvidačných prác bude dočasne rozšírená existujúca plocha uložením panelov. Po rekultivácii pozemkov dôjde k navráteniu pozemkov pôvodnému vlastníkovi/ užívateľovi.

Energetické zdroje

Elektrická energia

Vzhľadom na skutočnosť, že odberové miesto pre sondu GBG121 bolo zrušené, bude zdrojom elektrickej energie počas likvidačných prác náhradný zdroj. Energia sa bude používať na zabezpečenie administratívnych a sociálnych potrieb dočasného pracoviska v rámci likvidačných prác. Ďalej sa predpokladá spotreba motorovej nafty na pohon vrtnej súpravy, stavebných mechanizmov a náhradného zdroja elektrickej energie. Predpokladaná spotreba motorovej nafty je cca 4 m³.

Zemný plyn

Použitie zemného plynu na ploche sond/vrtov sa nepredpokladá.

Doprava

Nároky na dopravy budú zvýšené na veľmi krátky čas, počas výkonu likvidačných prác a odstraňovania vzniknutého odpadu. Využívať sa budú výlučne existujúce prístupové komunikácie. Zmena navrhovanej činnosti si nevyžiada výstavbu novej infraštruktúry.

Surovinový a výrobný

Konkrétne surovinové zdroje a ich množstvá pre likvidáciu a rekultiváciu vrtu GBG121 nie je v toto štádiu projektovej dokumentácie možné určiť. Realizácia zmeny navrhovanej činnosti nebude mať osobitné nároky na surovinové zdroje. Na základe praxe v danej oblasti je pre likvidáciu samotného vrtu predpokladané množstvo cementu (Dyckerhoff) cca 3000 kg a cca 5 m³ konzervačnej kvapaliny na báze roztoku soľanky. Zvyšné surovinové zdroje budú upresnené v ďalšom stupni projektovej dokumentácie.

Zásady postupu pri havarijnom úniku znečisťujúcich látok

Zásady postupu pri úniku znečisťujúcich látok sú obsiahnuté v Pláne preventívnych opatrení na zamedzenie vzniku neovládateľného úniku znečisťujúcich látok do životného prostredia a na postup v prípade ich úniku. Každý zamestnanec je povinný ohlásiť mimoriadnu udalosť v zmysle pohotovostnej časti Havarijného plánu NAFTA a. s.

Nároky na pracovnú silu

Zmenu navrhovanej činnosti – likvidáciu sondy GBG121 a k nej príslušné práce (podzemná aj povrchová likvidácia vrtu) budú vykonávať pracovníci v počte 5 – 6 osôb počas cca 7 dní prác so súpravou POS a cca 30 dní aj s povrchovou rekultiváciou.

III.2.4 Údaje o výstupoch

Ovzdušie

Zmenou navrhovanej činnosti dôjde k minimálnemu a krátkodobému objemu produkcie znečisťujúcich látok oproti súčasnému stavu. Znečisťujúce látky sa budú tvoriť hlavne spaľovaním motorovej nafty v náhradnom zdroji elektrickej energie, vo vrtnej súprave a v strojných mechanizmoch a dopravných prostriedkoch zabezpečujúcich likvidačné práce.

Na základe skúseností s porovnateľnými prácami možno predpokladať, že emisie vznikajúce z dopravných prostriedkov budú mať zanedbateľný vplyv na kvalitu ovzdušia v dotknutom území a budú vykonávané v súlade s platnými predpismi v oblasti ochrany ovzdušia.

Za dočasný plošný zdroj znečisťovania ovzdušia možno považovať priestor sond/vrtov, ktorý môže byť zdrojom sekundárnej prašnosti. V prípade potreby bude dodávateľ stavby eliminovať sekundárnu prašnosť kropením dotknutého priestoru – týka sa hlavne procesu fyzickej likvidácie zariadení.

Odpadové vody

Počas zmeny navrhovanej činnosti budú produkované splaškové vody, ktoré sa budú rovnať spotrebe úžitkovej vody. Splaškové vody sa budú zberať v odpadovej nádrži, likvidované budú v najbližšej prevádzke čistiarni odpadových vôd. Vody z povrchového odtoku (zrážkové vody) zo spevnených plôch budú odvádzané voľne do vsaku.

Odpady

V súvislosti so zmenou navrhovanej činnosti budú počas likvidačných prác vznikať odpady, ktoré sú v súlade s vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 365/2015 Z. z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Katalóg odpadov“), ktoré sú uvedené v tabuľke č. 2.

Tabuľka č. 2: Odpady podľa Katalógu odpadov, vznikajúce počas zmeny navrhovanej činnosti

Katalógové číslo odpadu	Názov druhu odpadu	Kategória odpadu
01 05 05	vrtné kaly a vrtné odpady obsahujúce olej	N
01 05 08	vrtné kaly a odpady z vrtov s obsahom chloridov iné ako uvedené v 01 05 05 a 01 05 06	O
15 01 02	obaly z plastov	O
15 01 10	obaly obsahujúce zvyšky nebezpečných látok alebo kontaminované nebezpečnými látkami	N
15 02 02	absorbenty, filtračné materiály vrátane olejových filtrov inak nešpecifikovaných, handry na čistenie, ochranné odevy kontaminované nebezpečnými látkami	N
17 01 06	zmesi alebo oddelené zložky betónu, tehál, obkladačiek, dlaždíc a keramiky obsahujúce nebezpečné látky	N
16 07 08	odpady obsahujúce olej	N
16 10 01	vodné kvapalné odpady obsahujúce nebezpečné látky	N
17 01 01	betón	O
17 04 05	železo a oceľ (kovový odpad – urezané ústia sond/vrtov)	O

Ukončenie banskej činnosti a likvidácia sondy Gbely G121

Oznámenie o zmene
navrhovanej činnosti

17 04 09	kovový odpad kontaminovaný nebezpečnými látkami	N
17 05 05	výkopová zemina obsahujúca nebezpečné látky	N
17 05 06	výkopová zemina iná ako uvedená v 17 05 05	O
20 03 07	objemný odpad	O

Nakladanie s jednotlivými druhmi odpadov bude realizované v súlade so zákonom č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a bude upresnené v ďalšom stupni projektovej dokumentácie.

Manipulácia so znečisťujúcimi látkami bude prebiehať v určených a podľa potreby zabezpečených priestoroch, mimo spevnenej plochy je manipulácia zakázaná. V prípade vzniku úniku sa na pracovisku nachádzajú stabilné sorpčné materiály (sorpčné koberce a hady, sorpčná drvína) a pomocné prostriedky (lopaty, vedrá) na zamedzenie vzniku havarijnej udalosti do životného prostredia. Odkopy zeminy sa budú realizovať po zistení kontaminácie znečisťujúcou látkou.

Ovzdušie

Zmenou navrhovanej činnosti dôjde k minimálnemu a krátkodobému objemu produkcie znečisťujúcich látok oproti súčasnemu stavu. Znečisťujúce látky sa budú tvoriť hlavne spaľovaním motorovej nafty v náhradnom zdroji elektrickej energie, v súprave na likvidáciu vrtov, v strojných mechanizmoch a dopravných prostriedkoch, zabezpečujúcich likvidačné práce.

Na základe skúseností s porovnateľnými prácami možno predpokladať, že emisie vznikajúce z dopravných prostriedkov budú mať zanedbateľný vplyv na kvalitu ovzdušia v dotknutom území a budú vykonávané v súlade s platnými predpismi v oblasti ochrany ovzdušia.

Za dočasný plošný zdroj znečisťovania ovzdušia možno považovať priestor sond/vrtov, ktorý môže byť zdrojom sekundárnej prašnosti. V prípade potreby bude dodávateľ stavby eliminovať sekundárnu prašnosť kropením dotknutého priestoru – týka sa hlavne procesu fyzickej likvidácie zariadení.

Hluk a vibrácie

Počas realizácie zmeny navrhovanej činnosti bude proces likvidácie zdrojom zvýšeného hluku a vibrácií. Vzhľadom na skutočnosť, že vo vzdialenosti cca 80 m od sondy GBG121 sa nachádzajú 2 rodinné domy (mimo zastavaného územia obce Gbely) bude potrebné prijať príslušné opatrenia, ktoré v maximálne technicky realizovateľnej miere minimalizujú dopad likvidačných prác na obyvateľov týchto 2 rodinných domov. Prípravné práce a práce spojené s likvidáciou vrtu GBG121 nebudú vykonávané v nočných hodinách ani počas sviatkov. Vzhľadom na krátkodobé trvanie (podpovrchová likvidácia vrtu cca 7 dní so súpravou POS), sa nepredpokladá

výrazný negatívny vplyv obyvateľstvo uvedených rodinných domov. Ukončením činnosti a revitalizáciou dotknutých pozemkov možno očakávať pozitívny vplyv na týchto obyvateľov.

Na územie zastavanej časti mesta Gbely (vzdialené vo vzdušnej vzdialenosti cca 1,3 km) sa vzhľadom na povahu prác a krátkodobé trvanie zmeny navrhovanej činnosti nepredpokladá výrazný negatívny vplyv na obyvateľstvo.

Hluk

Počas likvidačných prác budú zdrojmi hluku súprava na likvidáciu vrtov, stavebné mechanizmy a dopravné prostriedky. Z tohto hľadiska možno považovať dané zdroje hluku za dočasné časovo a priestorovo ohraničené.

Vibrácie

Realizácia zmeny navrhovanej činnosti (prevádzka súpravy na likvidáciu, stavebné mechanizmy) bude mať lokálny a časovo ohraničený charakter pôsobenia bez dosahu na obytnú zónu mesta Gbely. Výnimkou sú obyvatelia 2 rodinných domov vo vzdialenosti cca 80 m od vrtu GBG121. Aby sa maximálnou možnou mierou minimalizoval možný vplyv na týchto obyvateľov, nebudú práce, ktoré sú zdrojom vibrácií vykonávané v nočných hodinách ani počas sviatkov. Etapa likvidácie tak nebude zdrojom závažných vibrácií, ktoré môžu mať významný negatívny vplyv na životné prostredie alebo zdravie pracovníkov.

Výrub drevín

Za účelom realizácie zmeny navrhovanej činnosti bude pravdepodobne potrebný len orez konárov v časti prístupovej cesty. Prípadný výrub stromovej vegetácie, resp. krov na ornej pôde bude riešený v súlade § 47 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákona č. 543/2002 Z. z.“).

Terénne úpravy

V rámci schváleného rekultivačného plánu budú vykonávané terénne úpravy, ktoré budú súvisieť s odstránením technologických častí a panelovej plochy sondy/vrtu.

Vyvolané investície

Realizácia zmeny navrhovanej činnosti si vyžiada investíciu vo výške cca 200 000 €.

III.3 Prepojenie s ostatnými plánovanými a realizovanými činnosťami v dotknutom území a možné riziká havárií vzhľadom na použité látky a technológie

Prepojenie s ostatnými činnosťami

V súčasnej dobe sa v dotknutom území podľa dostupných informácií nepripravujú žiadne iné činnosti, ktoré by mohli pôsobiť kumulatívne s posudzovanou zmenou navrhovanej činnosti.

Riziká

Práce súvisiace so všetkou činnosťou zo strany navrhovateľa budú riadiť zamestnanci, ktorí budú spĺňať podmienku odbornej spôsobilosti pri banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom a budú vlastniť osvedčenia o odbornej spôsobilosti vydané príslušným OBÚ. Všetky riadiace práce a obsluhu vyhradených technických zariadení budú zabezpečovať spôsobilí pracovníci a ich odborné vedomosti a znalosti z bezpečnostných predpisov budú overené. Z hľadiska prevádzkovej bezpečnosti táto je zabezpečovaná nepretržite dôsledným vykonávaním preventívnych opatrení, na ktoré boli vypracované, v súlade s príslušnými predpismi, technologické postupy a pokyny pre obsluhu, údržbu a opravy technických zariadení a pod.

Navrhovateľ má uzatvorenú zmluvu na poskytovanie služieb Hlavnej banskej záchrannej služby (ďalej ako „HBZS“), ktorá v rámci zásahu integrovaného bezpečnostného systému Slovenskej republiky je jednou z jeho zložiek. Banskí záchranári sú pravidelne školení, realizujú banské cvičenia a majú dostatočné technické vybavenie na zvládnutie rizikových situácií. Reakčná doba v prípade vzniku havárie je okamžitá, pričom úlohy do príchodu HBZS vykonáva inšpekčná služba navrhovateľa.

Dodávateľ prác so súpravou pre likvidáciu vrtu bude mať v zmysle vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 200/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zaobchádzaní so znečisťujúcimi látkami, o náležitostiach havarijného plánu a o postupe pri riešení mimoriadneho zhoršenia vôd v znení neskorších predpisov vypracovaný a schválený „Plán preventívnych opatrení na zamedzenie vzniku neovládateľného úniku znečisťujúcich látok do životného prostredia a na postup v prípade ich úniku“ (ďalej ako „Havarijný plán“), podľa ktorého budú pracovníci postupovať v prípade vzniku mimoriadnej udalosti počas likvidácie vrtu. V prípade úniku, kontaminácie a havarijnej situácie budú použité protihavarijné prostriedky pre zachytenie úniku nebezpečných látok. Následne bude vykonaná sanácia kontaminovaného územia podľa Havarijného plánu.

Zo strany všeobecnej bezpečnosti bude pracovisko, objekty a zariadenia označené proti vstupu nepovolaných osôb, vypracovaná prevádzková dokumentácia, vykonané prehliadky pracovísk a zariadení, oboznámenie zamestnancov s príslušnými predpismi a ďalšia bezpečnosť práce a prevádzky zaistená podľa príslušnej legislatívy.

Z dôvodu priestoru, na ktorom bude realizácia zmeny navrhovanej činnosti prebiehať sa nepredpokladá vznik zdravotných rizík ani iných vplyvov na obyvateľstvo okolitých obcí. Prípadné vplyvy na obyvateľov 2 rodinných domov vo vzdialenosti cca 80 m od miesta realizácie zmeny navrhovanej činnosti budú eliminované opatreniami, kedy sa bude zmena navrhovanej činnosti vykonávať len v pracovných dňoch mimo nočných hodín a ani počas sviatkov.

III.4 Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov

- Rozhodnutie o povolení banskej činnosti - likvidácia hlavného banského diela podľa zákona SNR č. 51/1988 Zb. v znení neskorších predpisov.

III.5 Vyjadrenie o predpokladaných vplyvoch zmeny navrhovanej činnosti presahujúcich štátne hranice

Vplyvy navrhovanej zmeny popisovanej v oznámení vzhľadom k umiestneniu dotknutej činnosti a charakteru navrhovanej zmeny nepresahujú štátne hranice.

III.6 Základné informácie o súčasnom stave životného prostredia dotknutého prostredia vrátane zdravia ľudí

III.6.1 Charakteristika prírodného prostredia vrátane chránených území

Zmena navrhovanej činnosti bude realizovaná v katastrálnom území mesta Gbely, ktoré na základe administratívneho členenia patrí do okresu Skalica, ktorý je súčasťou Trnavského kraja. Mesto Gbely sa nachádza cca 20 km od Skalice a cca 25 km od mesta Senica. Mesto Gbely susedí s obcami Brodské, Kúty, Čáry, Holíč, Kopčany, Petrova Ves a Smolinské.

Lokalita sondy GBG121 sa nachádza vo vzdialenosti cca 1,3 km južným smerom od zastavaného územia mesta Gbely. Najbližšie sa k miestu realizácie zmeny navrhovanej činnosti nachádzajú 2 rodinné domy vo vzdialenosti cca 80 m a priemyselný areál cca 150 m.

Geomorfologické pomery

Územie zmeny navrhovanej činnosti je podľa údajov uvedených v Atlase krajiny SR, 2002 súčasťou Záhorskej nížiny.

Geomorfologické členenie miesta realizácie zmeny navrhovanej činnosti je bližšie uvedené v tabuľke č. 3.

Tabuľka č. 3: Geomorfologické členenie miesta realizácie zmeny navrhovanej činnosti

sústava	Alpsko-himalájska
podstava	Panónska panva
provincia	Západopanónska panva
subprovincia	Viedenská kotlina
oblasť	Záhorská nížina
celok	Chvojnícka pahorkatina,
podcelok	Unínska pahorkatina

Záujmové územie je nížinného charakteru, pričom prevláda reliéf zvlnených rovín s mladými poklesajúcimi morfoštruktúrami s agraáciou. Z hľadiska morfologicko – morfometrických typov reliéfu leží záujmové územie na horizontálne a vertikálne rozčlenenej rovine (Atlas krajiny SR, 2002).

Geologické pomery

Geologické zloženie dotknutého územia je formované z prevažne neogénnych sedimentárnych komplexov s podloží obsahujúcim sedimenty neogénu. Neogén tvoria prevažne vápnité íly, prachy, piesky, štrky, sloje lignitu a polohy sladkovodných vápencov (čárske, beladické, záhorské a ivanské súvrstvie). Kvartérne sedimenty sú zastúpené eolickými pieskmi s naviatymi pieskmi.

Inžiniersko-geologická rajonizácia

Podľa Atlasu krajiny, 2002 je záujmové územie súčasťou rajónu kvartérnych sedimentov, eolických pieskov.

Seizmicita a stabilita územia

V zmysle normy STN EN 1998-1/NA/Z1 sa zemetrasenia hodnotia podľa zrýchlenia. Hodnota zrýchlenia pre mesto Gbely je $a = 0,63 \text{ m/s}^2$.

Mesto Gbely je situované v blízkosti rozhrania dvoch oblastí seizmického ohrozenia, a to oblasti s hodnotou zrýchlenia $a = 0,63 \text{ m/s}^2$ a s hodnotou zrýchlenia $a = 0,86 \text{ m/s}^2$.

Z hľadiska seizmicity sa nachádza záujmové územie v oblasti makroseizmickej intenzity od 6 – 7° a tiež 6° stupnice MSK - 64 (seizmické ohrozenie v špičkovom zrýchlení na skalnom podloží 1,00 – 1,29). V zmysle Atlasu krajiny SR ide o územie tvorené sedimentami náchylnými na presadenie.

Z pohľadu erózie je navrhovaná lokalita so slabou potenciálnou vodnou eróziou pôdy (0,05 – 0,50 mm/rok). Územie nepatrí do plôch rizikových na zosuvy.

Dotknuté územie je prevažne stabilné, resp. ide o územie s veľmi nízkym stupňom náchylnosti ku vzniku svahových deformácií (v morfologicky priaznivých územiach s nedostatočnou preskúmanosťou sa sporadická existencia svahových deformácií ako aj lokálny vznik nových svahových deformácií menších rozmerov nedajú vylúčiť).

Pôdne pomery

Pôdne pomery záujmového územia sú odrazom substrátovo-reliéfovo-klimatických podmienok.

Z hľadiska pôdných typov, ktoré sa v záujmovom území a jeho blízkom okolí vyskytujú ide najmä o **čiernice a regozeme**.

V dotknutom území sa nachádzajú nasledujúce pôdne typy:

- **čiernice, čiernice kultizmené ľahké**
- **regozeme, regozeme modálne a kultizemné silikátové ľahké**

Čiernice sú pôdy s molickým čiernicovým Amč-horizontom, tmavošedej farby, ktorého hĺbka dosahuje niečo pod 100 cm a glejovým G-horizontom. Vyskytuje sa prevažne v nivách vodných tokov, menej na pahorkatinách na miestach ovplyvnených vyššou hladinou podzemnej vody. Vznikla na nespevnenom C-horizonte prevažne fluviálnych sedimentov, lokálne v depresných polohách iných sedimentov, až na G-horizonte.

Pôda je ovplyvnená dvoma pôdotvornými procesmi:

- lužný pôdotvorný proces – pôsobí zhora
- glejový pôdotvorný proces – pôsobí zdola

Podmienkou vzniku takejto pôdy je teplá a suchá klíma, s výparným režimom. Má teda rovnaké podmienky vývoja ako u černoziemí avšak pre vývoj čierníc je potrebná aj ďalšia podmienka a to dlhodobé periodické zvlhčovanie profilu podzemnou vodou.

Regozeme sú pôdy s ochrickým Ao-horizontom, bez ďalších diagnostických horizontov z nespevnených silikátových až karbonátových sedimentov, s výnimkou recentných alúvií. Pôdotvorný substrát je teda tvorený eolickými a podobnými sedimentmi (viate piesky, spraše, polygenetické hliny), neogénnymi pieskami až ílmi a podobne. Tieto pôdy sa veľmi často vyskytujú na miestach, kde boli eróziou úplne odstránené pôvodné pôdy.

Dotknuté územie sondy GBG121 je súčasťou plochy lesných porastov, ktorá je vzhľadom na blízkosť k zastavanej ploche mesta Gbely využívaná a ovplyvnená človekom.

Klimatické pomery

Podľa údajov v Atlase krajiny SR, 2002 patrí záujmové územie do oblasti teplej, mierne suchej, s miernou zimou.

Priemerná ročná teplota vzduchu je 9 – 10°C.

Najchladnejším mesiacom v priemere je január s priemernou mesačnou teplotou -2°C.

Najteplejším mesiacom je júl s priemernou mesačnou teplotou 19 – 20°C.

Zrážkové pomery

Záujmové územie sa z hľadiska zrážkových pomerov nachádza v suchej oblasti s priemerným ročným úhrnom zrážok <500 mm s priemernými hodnotami v júli <60 mm a priemernými hodnotami v januári 20 – 30 mm.

Veterné pomery

Veterné pomery riešeného územia sú vyvolané cirkuláciou ovzdušia nad Borskou nížinou a Malými Karpatmi. Orografické podmienky záujmového územia podmieňujú častú a pomerne významnú veternosť. Za najveternejšie obdobie možno označiť jar a leto, naopak najpokojnejším obdobím je zima.

Ovzdušie

V dotknutom území zmeny navrhovanej činnosti sa nenachádza veľký zdroj znečistenia ovzdušia. Hlavným zdrojom znečistenia ovzdušia v území je mobilný zdroj znečistenia ovzdušia t. j. cestná doprava a poľnohospodárska výroba.

Hydrologické pomery

Územie zmeny navrhovanej činnosti patrí do povodia rieky Morava, ktorá patrí do povodia Dunaja, úmoria Čierneho mora a Atlantického oceánu.

Pôvodná hydrologická sieť je silne zmenená rôznymi melioračnými zásahmi človeka. V katastrálnom území mesta Gbely sú najvýznamnejšími povrchovými tokmi Adamovský potok, Gbelský potok, Unínsky potok, Kanál Gbely-Brodské, Brodský kanál, ako aj rieka Morava. Najvýznamnejším vodným tokom v širšom okolí záujmového územia je Adamovský potok, ľavostranný prítok kanála Gbely-Brodské, ktorý sa vlieva do Moravy.

Z hľadiska režimu odtoku patrí záujmové územie, ako aj jeho širšie okolie do vrchovinovo – nížinnej oblasti (Šimko a Zaťko, 2002). Pre tento typ režimu odtoku je charakteristické výrazné zvýšenie vodnosti tokov koncom jesene a začiatkom zimy, vysoká vodnatosť v mesiacoch február až apríl. Maximálny prietok je väčšinou dosiahnutý v marci a minimálny prietok v septembri.

Povrchové vody

Riešené územie patrí do povodia rieky Moravy, v ktorom boli maximálne priemerné mesačné prietoky namerané v marci. Minimálne mesačné prietoky rieka Morava dosahuje v auguste.

Všetky toky majú dažďovo – snehový režim odtoku, s maximálnymi prietokmi v marci a minimálnymi prietokmi v septembri. Vodné toky sú poznačené antropogénnou činnosťou, reguláciou do podoby kanálov.

V katastri mesta Gbely sa nachádzajú Adamovské jazerá, ktoré v letných mesiacoch poskytujú obyvateľom mesta a návštevníkom športové vyžitie. Adamovské jazerá tvoria dve štrkoviská. Vznikli činnosťou človeka pri ťažbe štrkových nánosov rieky Moravy v oblasti, ktorej sa najviac dotkli úpravy pôvodného riečneho koryta. V súčasnej dobe je voda v lokalite Adamovské jazerá najčistejším vodným zdrojom na Záhorí.

Podzemné vody

Podľa hydrogeologickej rajonizácie Atlasu krajiny SR, 2002 patrí záujmové územie do hydrogeologického rajónu neogén Chvojníckej pahorkatiny, s určujúcim typom priepustnosti – medzizrnová priepustnosť. Koeficient prietochnosti a hydrogeologická

produktivita je v území vysoká ($T = 1 \cdot 10^{-3} - 1 \cdot 10^{-2} \text{ m}^2 \cdot \text{s}^{-1}$), resp. mierna ($T = 1 \cdot 10^{-4} - 1 \cdot 10^{-3} \text{ m}^2 \cdot \text{s}^{-1}$) (Atlas krajiny SR, 2002).

Kolektorom podzemných vôd záujmového územia sú štrkopiesočné sedimenty poriečnej nivy, ktoré sa vyskytujú pod vrstvou nivných hĺn. Obeh podzemných vôd je plytký, priepustná vrstva je zo spodku ohraničená relatívne nepriepustnými sedimentami neogénu. Štrkopiesočné sedimenty obsahujú pomerne vysoký podiel ílovitej zložky a ich priepustnosť je premenlivá. Režim podzemných vôd je ovplyvňovaný zrážkami a hydrologickými stavmi v povrchových tokoch, s ktorými sú v hydraulike súvislosti.

Podzemná voda v riešenom území je viazaná najmä na geologické podložie a klimatické pomery. Zásoby sú dopĺňané najmä vďaka infiltrácii zrážkovej vody a povrchových vôd.

Z hľadiska chemických vlastností má podzemná voda v dotknutom území hodnotu pH v rozmedzí 7,3-7,7, čím sa zaraďuje medzi vody s neutrálnou hodnotou. Prúdi J-JZ smerom a jej hĺbka dosahuje 1-2 m pod povrch.

Na území mesta Gbely sa nenachádzajú žiadne vodohospodárske chránené územia. Dotknutá lokalita sa nenachádza na území žiadnej chránenej vodohospodárskej oblasti.

Vodný tok Unínsky potok, Brodský kanál a Morava patrí medzi vodohospodársky významné vodné toky v zmysle vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 211/2005 Z. z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov.

Fauna a flóra

Fauna

Podľa zoogeografického členenia územia (Mazúr, Lukniš, 1980) sa dotknuté územie nachádza v provincii stepí v Panónskom úseku.

Podľa zoogeografického členenia Atlasu krajiny, 2002 patrí dotknuté územie do:

- limnického biocyklu – provincia pontokaspická, okres podunajský, časť západoslovenská

Súčasný stav fauny záujmového územia je daný typmi biotopov, ktoré sa tu nachádzajú. V širšom okolí záujmového územia sa vyskytujú najmä biotopy ľudských sídel, záhrad a sádov, biotopy polí, lesné porasty na nížine a brehová vegetácia tokov. Zastúpené sú najmä bezstavovce a bežné synantropné druhy viazané na ľudské sídla a okolité poľnohospodárske plochy s nízkymi ekologickými nárokmi.

Môžeme tu nájsť najmä druhy viazané na poľnohospodársku krajinu ako napr.: jarabica poľná (*Perdix perdix*), diviak lesný (*Sus scrofa*), jeleň lesný (*Cervus elaphus*), zajac poľný (*Lepus europaeus*), hraboš poľný (*Microtus arvalis*), myš domová (*Mus musculus*).

Flóra

Na základe fytogeografického členenia Slovenska (Dostál, Červenka, 1991) patrí riešené územie navrhovanej činnosti do dubovej zóny, nížinnej podzóny, rovinnej oblasti, okresu Gbelský bor a podokresu Kútsky bor (Atlas krajiny SR, 2002).

Katastrálne územie dotknutej obce zároveň patrí do dubovej zóny, nížinnej podzóny, pahorkatinnej oblasti, okresu Chvojnická pahorkatina.

Potenciálna vegetácia

Za potenciálnu prirodzenú vegetáciu považujeme vegetáciu, ktorá by sa vytvorila po ukončení všetkých činností človeka v krajine.

To, aká prirodzená vegetácia sa v danom území nachádza, je dôležité najmä z hľadiska rekonštrukcie, obnovy a ďalšieho prirodzeného vývoja vegetácie s cieľom jej priblíženia sa, či úplného prinavrátenia do prirodzeného stavu, aby sa tak zabezpečila ekologická stabilita územia.

Na základe mapy potenciálnej prirodzenej vegetácie (Atlas krajiny, 2002), potenciálnu prirodzenú vegetáciu by tvorili:

- dubové a cerovo-dubové lesy,
- dubové nátržníkové lesy,
- nížinné hygrofilné dubovo-hrabové lesy,
- jaseňovo-brestovo-dubové lesy v povodiach veľkých riek (tvrdé lužné lesy),
- vrbovo-topoľové lesy v záplavových územiach veľkých riek (mäkké lužné lesy).

Dubové a cerovo-dubové lesy sú typom dubových a zmiešaných dubových lesov vyskytujúceho sa v južnej časti Slovenska, kde dosahuje svoju severnú hranicu rozšírenia, v nížinách ako Podunajská rovina a Podunajská nížina, v kotlinách ako Ipeľská, Lučenská, Rimavská a Košická kotlina, v pahorkatinách ako Chvojnická, Myjavská a Bodvianska pahorkatina. Dubovo-cerové lesy vytvárajú dreviny najmä dub cerový (*Quercus cerris*), dub letný (*Quercus robur*), dub zimný (*Quercus petraea*) a javor poľný (*Acer campestre*), v krovinej etáži svíb krvavý (*Cornus sanguinea*), drieň obyčajný (*Cornus mas*), slivka trnková (*Prunus spinosa*) a vtáči zob (*Ligustrum sp.*), v podraste chľapaňa hájna (*Luzula luzuloides*), nátržník biely (*Potentilla alba*), lipnica úzkolistá (*Poa angustifolia*), pľúcnik mäkký (*Pulmonaria mollis*), kosienka farbiarska (*Serratula tinctoria*), mednička zafarbená (*Melica picta*), iskerník mnohokvetý (*Ranunculus polyanthemos*) a ďalšie.

Dubové nátržníkové lesy predstavujú veľkú ale aj pomerne homogénnu skupinu zonálnych spoločenstiev. V prirodzených porastoch nížinných dubín absolútne dominuje dub zimný (*Quercus petraea*), pričom najdôležitejšou primiešanou drevinou je dub cerový (*Quercus cerris*). Z ďalších drevín sa prirodzene vyskytujú javor poľný (*Acer campestre*), javor mliečny (*Acer platanoides*), javor tatársky (*Acer tataricum*), lipa malolistá (*Tilia cordata*), brest poľný (*Ulmus minor*). Z krovitých porastov sa vyskytovali zob vtáčí (*Ligustrum vulgare*), hloh jednozemenný (*Crataegus laevigata*),

ruža šíповá (*Rosa canina*) a kalina obyčajná (*Viburnum opulus*). V bylinnom podraсте dominujú druhy lipnica úzkolistá (*Poa angustifolia*), stoklas jalový (*Bromus sterilis*), kostrava walliská (*Festuca valesiaca*), lipkavec sivý (*Asperula glauca*), zádušník chlpatý (*Glechoma hirsuta*), čistec lesný (*Stachys sylvatica*), bažanka trváca (*Mercurialis perennis*), ostrica traslicovitá (*Carex brizoides*), zubačka cibul'konosá (*Dentaria bulbifera*).

Nížinné hygrofilné dubovo-hrabové lesy sú lesné spoločenstvá vyskytujúce sa na vlhkých stanovištiach v nížinách, ktoré sú tvorené dominantnými druhmi ako dub letný (*Quercus robur*) a hrab obyčajný (*Carpinus betulus*). K typickým drevinám patria aj brest hrabolitý (*Ulmus minor*) a rôzne druhy javorov.

Lužné lesy nížinné sú azonálne lesy, ktoré sa vyskytujú v nížinných oblastiach na údolných nivách väčších riek, pričom oproti ich toku v minulosti prenikali aj do spodných častí údolí a niektorých kotlín. Ich existencia je viazaná na blízkosť riek a z nej vyplývajúcej vysokej hladiny podzemnej vody a v závislosti od blízkosti toku, aj viac či menej pravidelných záplav. Najbližšie ku korytu sa nachádza tzv. **mäkký lužný les** tvorený rôznymi druhmi vrb, najmä vrba biela (*Salix alba*) a vrba krehká (*Salix fragilis*), domácimi druhmi topoľov (*Populus*) a jelšou lepkavou (*Alnus glutinosa*). Ide vlastne o pásme medzi riekou a lesom, postihované častými záplavami, poškodzované ľadom, v extrémnych prípadoch dokonca aj pohybom ešte nespevnených štrkových alebo pieskových lavíc tvoriacich ich podložie. Časť mäkkých luhov považujeme za ochranné lesy chrániace brehy tokov pred eróziou. Hospodársky význam týchto porastov je zanedbateľný. Vo väčšej vzdialenosti od tokov sú už pôdy suchšie, hladina spodnej vody leží hlbšie a k záplavám dochádza len zriedka. Častejšie sa vyskytuje zamokrenie pôd zdvihnutou podzemnou vodou. Bez podzemnej vody by tieto stanovištia boli pomerne suché a vyvinuli by sa na nich bežné zonálne lesy, čiže lesy okolitého vegetačného stupňa (dubiny až bukové dubiny). Vďaka vplyvu vodného toku sa tu však vyvinul **tvrdý lužný les**, čiže les tvorený dubom letným (*Quercus robur*), jaseňom štíhlým (*Fraxinus excelsior*) alebo jaseňom úzkolistým (*Fraxinus angustifolia*), brestom poľným (*Ulmus minor*), v spodnej vrstve aj s hrabom obyčajným (*Carpinus betulus*), javorom poľným (*Acer campestre*), lipou malolistou (*Tilia cordata*) a ďalšími drevinami. Hospodársky význam týchto porastov bol značný a uchoval sa (možno aj zvýšil) aj po ich premene na topoľové plantáže – pôvodne pestrá produkcia cenných sortimentov sa však zmenila na kvantitatívnu produkciu topoľových výrezov. Druhovú zloženie: jaseň úzkolistý (*Fraxinus angustifolia*), dub letný (*Quercus robur*), brest hrabolitý (*Ulmus minor*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), javor poľný (*Acer campestre*), topoľ osika (*Populus tremula*), topoľ čierny (*Populus nigra*), jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), lieska (*Corylus avellana*), javor tatársky (*Acer tataricum*).

Reálna vegetácia

Reálnou vegetáciou nazývame vegetáciu, ktorá sa nachádza na danom území v súčasnosti, je však výsledkom zmien, ktoré sú odrazom vplyvu človeka na prírodné pomery tohto územia. Oproti potenciálnej vegetácii sa výrazne odlišuje. Reálny vegetačný pokryv je v dotknutom území významne podmienený využívaním krajiny

(poľnohospodárstvo, osídlenie) a teda prirodzená vegetácia je zachovaná len lokálne, prevažne je antropogénnym využívaním územia úplne odstránená alebo pozmenená.

V okolí dotknutej obce sa vyskytujú dobre vyvinuté pieskomilné spoločenstvá. Významné ekosystémy predstavujú vlhké, aluviálne lúky so zachovalou bohatou kvetenou. Lúky sú v kontakte s lužnými lesmi, ktoré sú drevinovým zložením blízke pôvodným lesom. Okrem lužných lesov sa vyskytujú najmä plošne rozsiahlejšie dubové aj borovicové lesy. Mozaiku prírodných biotopov dopĺňa aj vodná a močiarna vegetácia, vegetácia tečúcich, stojatých vôd a mŕtvych ramien. Zo sekundárnych spoločenstiev sú prítomné mezofilné a xerothermné trávne porasty, mnohé z nich si zachovali prirodzené zloženie a vyznačujú sa vysokou diverzitou rastlinných druhov. Častý je výskyt nelesnej drevinovej vegetácie, v mozaike s ostatnými nelesnými spoločenstvami.

Územia chránené podľa osobitných predpisov a ich ochranné pásma

Územie zmeny navrhovanej činnosti sa nachádza v území voľnej krajiny, kde platí 1. stupeň územnej ochrany podľa § 11 zákona č. 543/2002 Z. z.

CHKO Biele Karpaty je jediným veľkoplošným chráneným územím, zasahujúcim do okresu Skalica. Dotknuté územie sondy GBG121 nie je súčasťou žiadneho veľkoplošného chráneného územia, pričom je vo vzdialenosti cca 15 km od CHKO Biele Karpaty a cca 9 km od CHKO Záhorie.

Jedným z maloplošných chránených území, ktoré sa nachádzajú neďaleko dotknutého územia zmeny navrhovanej činnosti je CHA Vodná nádrž Petrova ves, s výmerou 34,80 ha, vzdialená cca 5 km od sondy GBG121.

Európska sústava chránených území NATURA 2000

Sústavu NATURA 2000 tvoria 2 typy chránených území:

- **chránené vtáčie územia** vyhlasované na základe smernice Rady EÚ o ochrane voľne žijúcich vtákov č. 79/409/EHS,
- **chránené územia európskeho významu** vyhlasované na základe smernice Rady EÚ o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín č. 92/43.

Chránené vtáčie územia

Cieľom ochrany v CHVÚ je zachovanie a obnova ekosystémov významných pre druhy vtákov, pre ktoré je oblasť vyhlásená v ich prirodzenom areáli rozšírenia, ako aj zaistenie podmienok pre zachovanie populácie týchto druhov v priaznivom stave z hľadiska ich ochrany.

Zmena navrhovanej činnosti je situovaná cca 350 m vo vzdušnej vzdialenosti od hranice CHVÚ Záhorské Pomoravie.

CHVÚ Záhorské Pomoravie

Je chráneným územím s výmerou 31 072,92 ha.

Účelom vyhlásenia je zachovanie biotopov druhov vtákov európskeho významu a sťahovavých druhov vtákov ako sú napr. chriaštel bodkovaný (*Porzana porzana*), bučiak trstový (*Botaurus stellaris*), haja tmavá (*Milvus migrans*), haja červená (*Milvus milvus*), sokol rároh (*Falco cherrug*), rybár riečny (*Sterna hirundo*), kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*), bocian biely (*Ciconia ciconia*), bocian čierny (*Ciconia nigra*), kačica chrapľavá (*Anas querquedula*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), hrdlička poľná (*Streptopelia turtur*), lelek obyčajný (*Caprimulgus europaeus*), d'ateľ prostredný (*Leiopicus medius*), d'ateľ čierny (*Dryocopus martius*) a zabezpečenie ich prežitia a rozmnožovania a za účelom zachovania zimovísk divých husí.

Územia európskeho významu (ÚEV)

Predstavujú územia tvorené jednou alebo viacerými lokalitami, na ktorých sa nachádzajú biotopy alebo druhy európskeho významu, na ochranu ktorých sa vyhlasujú tieto chránené územia.

V katastri dotknutej obce sa nachádza územie európskeho významu Gbelský les, ktoré sa nachádza cca 1 km vo vzdušnej vzdialenosti od miesta realizácie zmeny navrhovanej činnosti.

ÚEV Gbelský les

Je chráneným územím s výmerou 268 ha.

Účelom vyhlásenia je zachovanie biotopov prirodzených dystrofných strojatých vôd, vlhkých acidofilných brezových dúbav, lužných vrbovo-topolových a jelšových lesov, lužných dubovo-brestovo-jaseňových lesov okolo nížinných riek, karpatských a panónskych dubovo-hrabových lesov a eurosibírskych dubových lesov na spraši a piesku, pričom predmetom ochrany sú: kunka červenobruchá (*Bombina bombina*), fúzač veľký (*Cerambyx cerdo*), plocháč červený (*Cucujus cinnaberinus*), roháč obyčajný (*Lucanus cervus*) a pižmovec hnedý (*Osmoderma eremita*).

III.6.2 Krajina, krajinný obraz, stabilita, scenéria

Krajinná štruktúra

Súčasná krajinná štruktúra širšieho územia je štruktúrou vidieckeho typu s vysokou dynamikou zmien na typ sídelnej štruktúry s prevládajúcou výrobnou a dopravnou funkciou s rozvojom dopravnej a technickej štruktúry.

Širšie územie zmeny navrhovanej činnosti má typický antropogénny charakter s intenzívnym poľnohospodárskym využitím. V krajine dotknutého územia a jeho okolia sa nachádzajú človekom vytvorené alebo modifikované prvky, ktoré dávajú predstavu o súčasnom využití územia.

Z hľadiska súčasnej krajinnej štruktúry ide o človekom pozmenenú krajinu so zvyšujúcim sa podielom zastavaných území v kontraste s prírodnými ekosystémami lesných porastov.

Krajinnú štruktúru záujmového územia tvoria najmä:

- **priemyselné a výrobné plochy** – skladové a výrobné prevádzky v okolí dotknutého územia
- **dopravné koridory** – ulice, chodníky a iné umelé povrchy, parkoviská, elektrovedy
- **záhrady a ovocné sady**
- **obytné plochy** – nízko podlažná zástavba, záhrady a sady
- **plochy vegetácie** – nesúvislá vegetácia, mestská zeleň, náletová vegetácia.

Scenéria

Pre charakterizovanie scenérie je najvhodnejším ukazovateľom reliéf a dominantné prvky krajiny. Krajinnú mozaiku čiastočne spestrujú umelo vytvorené vodné plochy a prvky nelesnej drevinovej vegetácie. Scenériu krajiny záujmového územia dotvárajú sídla, cestná sieť a aj železnica.

Za pozitívne nosné prvky scenérie krajiny možno považovať sprievodnú zeleň vodných tokov, roztrúsenú zeleň na poľnohospodárskych pozemkoch a sídelnú zeleň. Za negatívne prvky scenérie krajiny možno považovať sústavu nadzemných vedení inžinierskych sietí, cesty a väčšie bloky poľnohospodárskej, najmä ornej pôdy, ktoré sú často bez drevinnej vegetácie.

Zo širšieho pohľadu je krajinná scenéria ovplyvnená prechodom z rovinného charakteru, cez pahorkatiny až do pohorí (Chvojnícka pahorkatina, Myjavská pahorkatina a Biele Karpaty).

Krajinný obraz

Hodnotenie krajinného obrazu je veľmi subjektívne. Súvisí to najmä s tým, že ide o estetické a pocitové hodnotenie, ktoré závisí od jednotlivca a od jeho vlastností. Krajinný obraz každého územia je daný prírodnými, najmä reliéfovými pomermi a vytvorenými prvkami súčasnej krajinnej štruktúry. Reliéf predstavuje limit vo vizuálnom vnímaní krajiny, ktorý určuje, do akej miery je každá priestorová jednotka krajiny výhľadovým a súčasne videným priestorom. Prvky krajinnej štruktúry určujú estetický potenciál daného priestoru, resp. bariérovo (pozitívne aj negatívne) tento priestor ovplyvňujú. Krajinný obraz vyjadruje vizuálne identifikovateľné vlastnosti krajiny. Krajinný obraz hodnoteného územia je pomerne pestrý pozostáva z väčších i menších blokov polí, miestami prerušovaných prírodnými prvkami, vodnými tokmi so sprievodnou vegetáciou, cestnými komunikáciami so sprievodnou vegetáciou, sídlami a pod. To, čo môžeme dnes v krajine vidieť je výsledkom činnosti človeka a procesov, ktoré krajinu po celé desaťročia formovali.

Prvky územného systému ekologickej stability

Ekologická stabilita je schopnosť ekosystémov vyrovnávať zmeny spôsobené vonkajšími a vnútornými faktormi a zachovávať svoje prirodzené vlastnosti a funkcie. Územný systém ekologickej stability je celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ktoré zabezpečujú rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine, pričom vytvára predpoklady pre trvalo udržateľný rozvoj.

Táto je tvorená biocentrami, biokoridormi a interakčnými prvkami v hierarchických úrovniach: provinciálnej, nadregionálnej, regionálnej a miestnej (lokálnej) úrovni.

Biocentrá – predstavujú ekosystémy, alebo skupiny ekosystémov, ktoré vytvárajú trvalé podmienky na rozmnožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie a prirodzený vývoj ich spoločenstiev.

Biokoridory – predstavujú priestorovo prepojený súbor ekosystémov, ktoré spájajú biocentrá a umožňujú migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev, na ktoré priestorovo nadväzujú interakčné prvky.

Najbližšie k lokalite zmeny navrhovanej činnosti sa nachádzajú nasledovné prvky ÚSES:

- biocentrá
 - NRBC Skalický vrch (cca 3 062,25 ha, geomorfologická jednotka Biele Karpaty)
 - NRBC Gbelský les (cca 39 369,05 ha, geomorfologická jednotka Borská nížina)
 - NRBC Zámčisko (cca 1 460,26 ha, geomorfologická jednotka Chvojnicka pahorkatina)
- biokoridory
 - nadregionálny hydrický biokoridor Morava
 - nadregionálny terestrický biokoridor prepájajúci NRBC Gbelský les s NRBC Bor a s NRBC Zámčisko
 - nadregionálny terestrický biokoridor prepájajúci NRBC Skalický Vrch s NRBC Zámčisko

Posudzovaná lokalita nezasahuje do siete prvkov a interakčných línií štruktúry ekologickej stability. V širšom okolí posudzovaného územia sa nachádzajú nasledujúce prvky ÚSES:

- Biocentrum nadregionálneho významu:
 - Gbelský les: rozsiahly lesný komplex s rozlohou 2 781,33 ha na rozhraní Chvojnickej pahorkatiny a Dolnomoravskej nivy. Tvoria ho hlavne spoločenstvá tvrdých luhov so zastúpením najmä jaseňa a duba i borovicové a dubovo – borovicové lesy. V depresiách a pozdĺž vodných tokov sú časté jelšiny, väčšinou s prímiesou brezy. Na odkrytých plochách sú miestami vyvinuté psamofytne spoločenstvá.

- Biocentrum regionálneho významu:
 - Vodná nádrž Petrova Ves mBC: vodná plocha s pobrežným pásom o výmere 34 ha.
 - Adamovské jazerá mBC: dve jazerá, ktoré vznikli ťažbou štrku, sú významnou ornitologickou lokalitou.
 - Ostrý vrch mBC: lokalita s dubovo-hrabovými lesmi.
- Biokoridory:
 - biokoridor nadregionálneho významu: rieka Morava, hydricko-terestrický biokoridor,
 - biokoridory regionálneho významu: rieka Myjava, Gbelský potok, Unínsky potok.

Geofondovo významné lokality

V širšom okolí sa nachádzajú tieto genofondové lokality fauny a flóry:

- Adamovské jazerá: štrkoviská ornitologicky významná lokalita,
- Sirková mláka (Sírový prameň): depresia s prameniskom, výskyt špecifických druhov bezstavovcov,
- Kúty – Gbely: pieskomilné spoločenstvá.

III.6.3.Obyvateľstvo

Dotknuté územie zmeny navrhovanej činnosti patrí podľa administratívneho členenia Slovenska do katastrálneho územia mesta Gbely, okresu Skalica a Trnavského kraja. Prvá historická zmienka o Gbeloch pochádza z roku 1392, pričom patrili medzi významné sídla na Záhorí, lebo mali vlastnú faru. Názov obce je zrejme kumánskeho pôvodu. Neďaleko obce je kopec s názvom Ostrý vrch, po kumánsky egä bel. Podľa neho dostala kedysi obec meno. Rakúšania ju dosiaľ nazývajú Egbell, Slováci si názov upravili na Gbely. Obyvatelia sa okrem poľnohospodárstva zaoberali pestovaním konopí a lisovaním konopného oleja, ktorý chodili predávať na Moravu a do Viedne. O rozvoj remesiel sa zaslúžili Habáni, ktorí sa usadili v obci v roku 1547. Pre rozvoj obce bola dôležitá železničná trať, ktorá bola vybudovaná v roku 1892. Práve po nej koncom 19. storočia odišlo viac ako 300 Gbelanov za prácou do Ameriky, kde vybudovali osady Gbelčanov. Mimoriadny význam pre obec malo objavenie ropy v roku 1912 a začiatok jej ťažby v roku 1914. V roku 1912 gbelský občan Ján Medlen zistil na svojom pozemku unikajúci plyn, ktorý využil na kúrenie vo svojom domci. Verejnosť upozornil na nález plynu výbuch v roku 1913. Úradné komisie zistili zemný plyn a našli pri vŕtaní čierny olej. Banskí odborníci, ktorí boli poslaní maďarskými úradmi do Gbelov začali ťažbu ropy. Do baní bolo zavedené elektrické osvetlenie, zriadili vodáreň a vodovod. Blízko stanice vybudovali dva olejové rezervoáry. Ku koncu I. svetovej vojny pracovalo v baniach asi 400 robotníkov, zväčša vojenských zajatcov. Po prevrate v roku 1918 robotníci zastavili prácu v baniach. Začalo sa veľké rabovanie,

hlavne v židovských obchodoch v obci. Situácia sa upokojila až keď Československá dočasná vláda pre správu Slovenska prevzala naftové bane.

Gbely ležia v nadmorskej výške 190 m. n. m., s celkovou výmerou 5995 ha. V novembri 2022 žilo v Gbeloch 4935 obyvateľov.

Školstvo

V meste je základná škola s materskou školou, ktorá má vlastnú jedáleň. Do systému základného školstva patrí aj Základná umelecká škola a do systému voľnočasových zariadení patrí aj Centrum voľného času Gbely.

Vzdelávaciu inštitúciu s regionálnou pôsobnosťou, zabezpečujúcu úplné stredné odborné vzdelanie, reprezentuje Stredná odborná škola elektrotechnická Gbely. Súčasťou školy je aj školský bufet, školský internát a školská jedáleň, ktorých služby môže využívať aj verejnosť.

Zdravotníctvo

Základnú zdravotnú starostlivosť obyvateľom mesta poskytuje jedna ambulancia detského lekára, dve ambulancie praktických lekárov pre dospelých, jedna zubná ambulancia, jedna gynekologická ambulancia. Súčasťou zdravotnej starostlivosti o občanov sú aj dve lekárne. Vyššie zdravotnícke služby a špecializované nemocničné služby zabezpečuje obyvateľom mesta Gbely Fakultná nemocnica s poliklinikou Skalica a.s.

V meste je zriadená jedna súkromná veterinárna ambulancia.

Kultúra a organizácie

Kultúrno-spoločenské aktivity v meste Gbely zabezpečuje spoločnosť Správa mestského majetku Gbely, spol. s r.o. (ďalej len „SMM“).

Pod SMM pôsobí Folklórna skupina Gbelan. SMM Gbely vydáva noviny zo života mesta - mesačník Gbelan.

Mesto Gbely zaznamenalo v posledných rokoch aj kultúrny rozvoj. Počas celého roka sa usporadúva množstvo podujatí nielen v dome kultúry a jeho blízkosti, ale aj v priestoroch na štadióne. K folklórnym zvykom prispieva aj usporadúvanie folklórnej slávnosti Gbelská paráda.

Gbelskí seniori využívajú Klub seniorov „Pohoda“ v priestoroch budovy Základnej umeleckej školy.

SMM zastrešuje aj verejnoprospešné aktivity mesta, ako je upratovanie, čistenie a údržba verejných priestranstiev a budov.

V priestoroch ZŠ a MŠ Gbely je situovaná Mestská knižnica.

Pre športovo-rekreačnú činnosť obyvateľov je na území mesta Gbely k dispozícii spolu cca. 3,8 ha športových plôch. V druhovej štruktúre zariadení telovýchovy a športu sú zastúpené: futbalový štadión, školské telocvične, hokejbalové ihrisko, multifunkčné ihrisko, ľahkoatletický ovál, tenisové kurty, motokrosová dráha, detské ihriská, detské dopravné ihrisko. Obyvatelia a návštevníci mesta Gbely sa venujú turistike, aerobiku, florbalu, rybolovu, kynológii, poľovníctvu, šachu, cykloturistike, volejbalu, a iným aktivitám.

III.6.4 Súčasný stav kvality životného prostredia

Kvalita životného prostredia v širšom okolí posudzovanej lokality je daná spôsobom využitia územia, ktoré má v riešenom území antropogénny charakter. Na znečisťovaní životného prostredia riešeného územia sa podieľa doprava, služby, osídlenie a poľnohospodárska a priemyselná činnosť.

Súčasný stav kvality životného prostredia predmetnej lokality je výsledkom vzájomného priestorového a časového pôsobenia stresových faktorov rôznej intenzity, ktoré možno rozdeliť na:

- primárne potenciálne bariérové prvky
- sekundárne potenciálne bariérové prvky

Primárne potenciálne bariérové prvky sú definované ako hmotné poloprirodzené a umelé antropogénne prvky, ktorých ekologická kvalita ohrozuje rozvoj života a podstatne obmedzuje rozvoj bioty. V hodnotenom území sa vyskytujú bariérové prvky cestnej dopravy a prvky priemyselného areálu.

Sekundárne potenciálne bariérové prvky predstavujú negatívne dopady socioekonomických javov v krajine, pričom ich plošný rozsah a veľkosť nie je vždy možné vymedziť a prejavujú sa chemickou resp. fyzickou degradáciou: ovzdušia, pôdy, vody, živočíšstva a vegetácie, stabilita krajiny a zdravia obyvateľstva.

Znečistenie ovzdušia

Na území mesta Gbely sa nenachádza žiadny významný zdroj znečistenia ovzdušia. Najväčším znečisťovateľom ovzdušia v meste a jeho bezprostrednom okolí je automobilová doprava. V samotnom centre mesta sa nachádzajú viaceré zariadenia statickej dopravy – záchytné parkoviská. Exhalátmi a prašným spadom najviac ohrozenými časťami sú miesta pozdĺž zmienených hlavných komunikácií. Znečistenie ovzdušia z priemyselnej výroby sa nepredpokladá, vzhľadom na zameranie výroby. Ovzdušie nepriaznivo ovplyvňujú aj domové kotolne na tuhé palivo.

Keďže na území mesta Gbely sa nenachádza žiadny z veľkých znečisťovateľov ovzdušia, je z hľadiska kvality na relatívne dobrej úrovni.

Znečistenie podzemných vôd

V roku 2021 na sonde 519 – 200790 Gbely (vzorkovanie 1x ročne) neboli prekročené limitné hodnoty v žiadnom zo sledovaných ukazovateľov. Uvedené konštatovanie platí aj pre ostatné vyššie uvedené sondy v okrese Skalica. V roku 2020 ako aj 2019 pri jednorazovom odbere bolo zistené prekročenie limitnej hodnoty len v ukazovateli dusičnany ($62/73,4 \text{ mg/l}$ / limit: 50 mg/l) (zdroj: www.shmu.sk).

Znečistenie horninového prostredia

Časť katastrálneho územia dotknutej obce je poľnohospodársky intenzívne využívaná. Rozvoj veľkoplošného hospodárenia na pôde má za následok zníženie kvality priestorovej štruktúry krajiny a jej ekologickej stability. Poľnohospodársky pôdny fond

je zaťažovaný emisiami, znečistenými vodami (závlahové, dažďové, technologické), aplikáciou anorganických hnojív a pesticídov, zvýšenou intenzitou UV žiarenia na povrch pôdy a inými činiteľmi, vodnou a veternou eróziou.

Poľnohospodárska pôda v okolí mesta Gbely je v závislosti na klimatických podmienkach ohrozená vodnou a veternou eróziou zapríčinenou nevyhovujúcim usporiadaním štruktúry krajiny. V období socializácie a intenzifikácie poľnohospodárstva vzrástla neúmerne výmera ornej pôdy na úkor erózií odolnejším pasienkom a lúkam, najmä v pahorkatinnej časti okresu Skalica. Tento jav spolu so zavedením veľkoplošného systému obhospodarovania pôdy a odstránením rozptýlenej krovinej a vysokej vegetácie, zhutnením podorníčia, zdegenerovaním oživenej vrchnej vrstvy pôdy, používaním vysokých dávok priemyselných hnojív a chemikálií na výživu a ochranu pestovaných plodín radikálne zmenil mikrobiálny život v pôde ako aj jej retenčnú schopnosť a tým sa urýchlil povrchový a podpovrchový odtok vody a živín.

Potenciálnymi bodovými zdrojmi znečistenia môžu byť aj nelegálne skládky odpadov a to ako na poľnohospodárskom, tak aj lesnom pôdnom fonde. V okolí takýchto skládok sa môžu koncentrovať neznáme a často toxické látky.

III.6.5 Zdravotný stav obyvateľstva a celková kvalita životného prostredia pre človeka

Zdravie je definované ako stav úplnej telesnej, duševnej a sociálnej pohody, je výsledkom vzťahov medzi ľudským organizmom a sociálno-ekonomickými, fyzikálnymi, chemickými a biologickými faktormi životného prostredia, pracovného prostredia a spôsobom života.

Zdravotný stav obyvateľstva je odzrkadlením vplyvov viacerých faktorov. Jedným z najvýznamnejších je faktor vplyvu životného prostredia na zdravie obyvateľstva, ďalej zlý životný štýl a úroveň zdravotníckej starostlivosti.

K základným charakteristikám zdravotného stavu obyvateľstva odrážajúcich ekonomické, kultúrne, životné, a pracovné podmienky, patrí úmrtnosť – mortalita. Výška ukazovateľov celkovej úmrtnosti závisí však nielen od uvedených podmienok, ale ju bezprostredne ovplyvňuje aj veková štruktúra obyvateľstva.

Kvalita životného prostredia a environmentálne problémy posudzovanej lokality

Neustála ťažba prírodných zdrojov, likvidácia pôvodnej krajinnej štruktúry a dynamický prechod k súčasnej krajinnej štruktúre, blízkosť významných zdrojov znečisťovania životného prostredia sa prejavuje vo významnej miere na zdravotnom stave obyvateľstva.

Úroveň životného prostredia je jedným z faktorov, ktorý vplýva na zdravotný stav obyvateľov a sprostredkovane aj na dĺžku života. Celková kvalita života z hľadiska miestnych obyvateľov je výsledkom faktorov opísaných v predošlých kapitolách.

Osídlenie, priemysel, poľnohospodárstvo, tvorba odpadov a doprava sú stresové faktory, ktoré ovplyvňujú súčasný stav krajiny širšieho okolia dotknutej lokality. Ďalej sa prejavujú ako bodové, líniové a plošné zdroje znečistenia, ďalej ako líniové bariéry

vo vzťahu k migrácii živočíchov. Zastavané plochy, priemyselné oblasti, technické diela, líniové stavby, veľkablokové polia, dopravné komunikácie sú stresové faktory, ktoré tvoria prvky súčasnej krajiny štruktúry s najnižšou úrovňou ekologickej stability. Najvýraznejším vplyvom, ktorý ovplyvňuje kvalitu životného prostredia v dotknutej oblasti je priemyselná výroba, intenzívne poľnohospodárstvo (ktorého dôsledkom je plošná kontaminácia hnojivami a agrochemikáliami, zvýšená prašnosť) a automobilová doprava.

IV. Vplyvy na životné prostredie a zdravie obyvateľstva vrátane kumulatívnych a synergických

IV.1 Údaje o predpokladaných priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie

Predpokladané vplyvy na životné prostredie predstavujú vplyvy vyvolané činnosťami súvisiacimi s realizáciou zmeny navrhovanej činnosti. V nasledujúcich podkapitolách bude bližšie opísané, či a do akej miery sa jednotlivé vplyvy zmenia realizáciou navrhovanej zmeny.

Opísané vplyvy sa vzťahujú najmä na katastrálne územie Gbely, na ktorého území bude realizovaná zmena navrhovanej činnosti. Z hľadiska predpokladaných a očakávaných vplyvov na životné prostredie nie je predpoklad ovplyvňovania kvality životného prostredia aj za hranicami vymedzeného katastrálneho územia mesta Gbely.

Vplyvy na obyvateľstvo

Prvky, ako hluk či vibrácie, spojené s realizáciou zmeny navrhovanej činnosti, budú krátkodobé a dočasné, nebudú mať teda vplyv na obyvateľstvo dotknutého mesta. Výnimkou sú obyvatelia 2 rodinných domov vo vzdialenosti cca 80 m od vrtu GBG121. Aby sa maximálnou možnou mierou minimalizoval možný vplyv na týchto obyvateľov, nebudú práce, ktoré sú zdrojom hluku či vibrácií vykonávané v nočných hodinách ani počas sviatkov.

Vykonávaním zmeny navrhovanej činnosti nedôjde k tvorbe nového zdroja znečisťovania ovzdušia. Produkcia emisií pri zmene navrhovanej činnosti a s ňou spojené dopravu, nebude mať významný vplyv na znečistenie ovzdušia, a ani na zdravotný stav občanov dotknutého územia.

Negatívne vplyvy môžu pôsobiť na pracovníkov počas likvidácie sondy:

- zvýšená sekundárna prašnosť,
- zvýšené emisie výfukových plynov z techniky vykonávajúcej zmenu navrhovanej činnosti,
- zvýšená hlučnosť v súvislosti s prevádzkou jednotlivých mechanizmov.

Pracovníci, obsluhujúci jednotlivé mechanizmy, ktorí budú počas zmeny navrhovanej činnosti vystavení jej vplyvom, budú v prípade potreby vybavení osobnými ochrannými

pracovnými prostriedkami podľa príslušných všeobecne záväzných predpisov z oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci.

Realizácia zmeny navrhovanej činnosti nebude mať významný dopad na hodnoty emisií a imisií v obytnej časti dotknutého mesta Gbely a nespôsobí zhoršenie životných podmienok obyvateľstva v porovnaní so súčasným stavom. Dá sa konštatovať, že po ukončení činnosti dôjde k zlepšeniu súčasného stavu.

Vzhľadom na charakter, rozsah a umiestnenie zmeny navrhovanej činnosti sa predpokladá bezvýznamný až nulový negatívny vplyv na dotknuté obyvateľstvo.

Vplyvy na geomorfologické pomery a horninové prostredie

Počas zmeny navrhovanej činnosti sa nebudú vykonávať také zásahy, ktoré by mohli negatívne ovplyvniť geomorfologické pomery dotknutého územia. Práce spojené s likvidáciou vrtu GBG121 nebudú svojou povahou nijako pôsobiť na geomorfologické pomery územia. Vplyvy na geomorfologické pomery môžeme preto označiť za nulové. Počas realizácie zmeny navrhovanej činnosti by mohlo dôjsť k nepodstatnému negatívnemu ovplyvneniu kvality horninového prostredia pri demontáži podzemných častí sondy (vrtu), čo je však málo pravdepodobné. Počas realizácie a dodržaní technologickej a pracovnej disciplíny, navrhovanej činnosti, nebudú produkované látky, v dôsledku ktorých by mohlo prísť k prípadnému znečisteniu horninového prostredia, preto môžeme z tohto hľadiska označiť vplyvy na horninové prostredie za málo významné. Realizáciou zmeny navrhovanej činnosti vzhľadom na jej charakter a rozsah nedôjde k negatívnemu ovplyvneniu ložísk a dobývacích priestorov, ktoré sa nachádzajú v širšom území.

Zmenou navrhovanej činnosti sa nepredpokladajú závažné negatívne vplyvy na geomorfologické pomery a horninové prostredie v širšom okolí.

Vplyvy na pôdu

Zmena navrhovanej činnosti si nevyžaduje záber poľnohospodárskej pôdy ani lesných pozemkov, nakoľko sonda GBG121 je súčasťou pozemkov evidovaných v katastri nehnuteľností ako ostatná plocha. Dotknuté pozemky budú zrekultivované a vrátené pôvodnému užívateľovi / vlastníkovi. Vplyv na pôdu, bude mať teda pozitívny charakter.

Počas realizácie zmeny navrhovanej činnosti možno predpokladať riziko kontaminácie pôdy zo stavebných a dopravných mechanizmov. Z tohto dôvodu bude dotknutá plocha vybavená prostriedkami pre vznik havarijnej situácie. V prípade vzniku havarijnej situácie bude realizovaná dekontaminácia znečistenej plochy prostredníctvom zaškolených pracovníkov a schváleného Havarijného plánu. Takéto riziko kontaminácie je však málo pravdepodobné.

Súčasťou likvidačných prác na vrte po ťažbe ropy je taktiež identifikácia kontaminovanej pôdy jednak senzoricke a pri podozrení na kontamináciu, sa bude realizovať odberom vzoriek na laboratórne analýzy. V prípade znečistenia budú prebiehať výkopové práce kontaminovanej zeminy, ktorá bude prostredníctvom oprávnenej organizácie likvidovaná. Následne bude zabezpečená nová, čistá vrstva zeminy na dokončenie rekultivačných prác a odovzdanie k pôvodnému účelu využitia.

Vplyvy zmeny navrhovanej činnosti na pôdu možno považovať za málo významné.

Vplyvy na ovzdušie

Realizáciou zmeny navrhovanej činnosti nevznikne nový zdroj znečisťovania ovzdušia. Znečisťovanie ovzdušia počas realizácie zmeny navrhovanej činnosti bude spojené s výkopovými prácami, likvidáciou technológie sondy/vrtu a príľahlej panelovej plochy. Tieto vplyvy budú dočasné, maximálna doba likvidácie sondy bude cca 30 dní. Celkové vplyvy dopravy spojené s realizáciou zmeny navrhovanej činnosti budú mať na kvalitu ovzdušia v dotknutom území zanedbateľný vplyv.

Vzhľadom na charakter a rozsah zmeny navrhovanej činnosti sa nepredpokladajú významné negatívne vplyvy na klimatické pomery a kvalitu ovzdušia širšieho okolia dotknutého územia.

Vplyvy na klimatické pomery

Zmena navrhovanej činnosti bude realizovaná na spevnenej ploche v okolí lesných pozemkov, pričom sa nepredpokladá významná zmena, ani narušenie faktorov, ovplyvňujúcich klimatické pomery.

Zmena navrhovanej činnosti nedisponuje potenciálom zmeny mikroklimy v dotknutej oblasti v dôsledku zmeny v ohrievaní povrchu, odtoku dažďových vôd a pod. Súčasne sa nepredpokladá vplyv na zmenu teploty vzduchu, jeho prúdenia, či tvorbu hmiel. Predmetná lokalita sa nachádza v nížinnej klíme, teplej až veľmi teplej, mierne suchej klimatickej oblasti s miernou zimou. Adaptačné a mitigačné opatrenia voči nepriaznivým dôsledkom zmeny klímy nie sú v dotknutej oblasti potrebné.

Vplyvy na hydrologické pomery

Realizácia zmeny navrhovanej činnosti nie je v priamom kontakte s povrchovými vodami, ani nezasiahne do hydrologických pomerov dotknutého územia. V dotknutom území sa nenachádzajú významnejšie vodné zdroje pre zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou. Rovnako sa v dotknutom území nenachádzajú ani zdroje minerálnych alebo termálnych prameňov, ktoré by mohla realizácia zmeny navrhovanej činnosti priamo negatívne ovplyvniť.

Počas realizačných prác zmeny navrhovanej činnosti bude v prípade potreby pitná voda zabezpečená v balených fľašiach. Pre sociálne účely bude voda dovážaná cisternami. Počas realizácie zmeny navrhovanej činnosti nie je predpoklad znečistenia povrchových ani podzemných vôd. Veľmi málo pravdepodobná je situácia, kedy by mohlo prísť k znečisteniu a teda vzniku havarijnej situácie pri úniku látok z dopravných či stavebných mechanizmov.

Aby sa predišlo vzniku havarijnej situácie bude zabezpečené dodržiavanie technologickej a pracovnej disciplíny. V prípade úniku nebezpečných látok, kontaminácie a havarijnej situácie budú použité protihavarijné prostriedky pracoviska pre zachytenie úniku nebezpečných látok a vykonaná sanácia kontaminovaného územia podľa Havarijného plánu.

Vplyvy zmeny navrhovanej činnosti na hydrologické pomery dotknutého územia a širšieho okolia možno považovať za málo významné.

Vplyvy na faunu a flóru

Predmetné dotknuté územie zmeny navrhovanej činnosti, sa nachádza na pozemkoch, ktoré sú v súčasnosti využívané ako spevnená plocha, na ktorej sa nevyskytuje žiadna prirodzená vegetácia. V jej okolí sa nachádzajú lesné pozemky. Následná realizácia zmeny navrhovanej činnosti nesúvisí s odstraňovaním drevinnej, ani inej vegetácie. V rámci realizácie zmeny navrhovanej činnosti sa nebude priamo zasahovať do žiadnych chránených rastlinných ani živočíšnych spoločenstiev, či biotopov. Predpokladá sa rýchla regenerácia biologického systému, ktorá bude sčasti narušená zemnými prácami.

Po vykonaní likvidačných prác sa nepredpokladajú negatívne vplyvy na faunu a flóru dotknutého územia, vyplývajúce zo zmien navrhovanej činnosti.

Vzhľadom na charakter a rozsah zmeny navrhovanej činnosti možno vplyvy na faunu a flóru považovať za málo významné. Z dôvodu malého rozsahu záberu sondy, je predpoklad rýchlej regenerácie a navrátenia územia do pôvodného stavu.

Vplyvy na územia chránené podľa osobitných predpisov a ich ochranné pásma

Z hľadiska ochrany prírody a krajiny sa v katastri dotknutej obce nachádza CHVÚ Záhorské Pomoravie a ÚEV Gbelský les.

Vplyv na tieto územia s realizáciou zmeny navrhovanej činnosti neočakáva, príp. môže byť len malý a krátkodobý. Rovnako sa nepredpokladajú zmeny v biologickej rozmanitosti, štruktúre a funkcií ekosystémov v dotknutom území. Po dôslednom zvážení predpokladaných vplyvov zmeny navrhovanej činnosti možno konštatovať, že zmena navrhovanej činnosti vzhľadom na jej lokalizáciu, charakter a rozsah nebude mať významný negatívny vplyv na chránené územia, ktorých je súčasťou.

Vzhľadom na charakter a rozsah zmeny navrhovanej činnosti sa významné negatívne vplyvy na chránené územia podľa osobitných predpisov nepredpokladajú.

Vplyvy na krajinu, krajinný obraz, stabilitu a scenériu

Realizácia zmeny navrhovanej činnosti by charakterom a rozsahom nemala vyvolať zmeny, ktoré by ovplyvnili krajinnú štruktúru, obraz, scenériu a stabilitu oproti súčasnému stavu. Nadzemné objekty usadené v rovinnom teréne dotknutého územia budú odstránené a okolie bude vrátené do pôvodného stavu, čím sa budú môcť rozvíjať podmienky na zabezpečenie a posilnenie stability krajiny.

Negatívne vplyvy zmeny navrhovanej činnosti sa na krajinu v dotknutom území nepredpokladajú.

Vyvolané súvislosti, ktoré môžu vplyvy spôsobiť

Z predbežného hodnotenia jednotlivých vplyvov zmeny navrhovanej činnosti a z ich vzájomného spolupôsobenia vyplýva, že sa nepredpokladajú také vplyvy, ktoré by mali za následok významné zhoršenie stavu životného prostredia a zdravia obyvateľov v záujmovom území oproti súčasnému stavu, ktoré by bolo potrebné ďalej posudzovať podľa zákona č. 24/2006 Z. z.

S prihliadnutím na súčasný stav životného prostredia sa nepredpokladá, že vplyvy popisované v Oznámení by mohli vyvolať iné súvislosti.

V. Všeobecne zrozumiteľné záverečné zhrnutie

Zmenou navrhovanej činnosti sa dosiahne uvedenie prostredia do pôvodného stavu po doťažení zásob vyhradených nerastov na sonde GBG121. Zmena navrhovanej činnosti zahŕňa podpovrchovú likvidáciu sondy, povrchovú likvidáciu sondy, rekultivačné práce, vrátenie dotknutých pozemkov vlastníkovi/užívateľovi. Následne bude požiadané o zrušenie DP Gbely.

Kompletná likvidácia sondy (vrtu), bude z časového hľadiska trvať cca 30 dní, z toho 7 dní prác so súpravou POS. Tieto práce si vyžadujú nasadenie techniky a pracovníkov, ktorí likvidačné práce vykonajú. Z hľadiska vstupov budú len minimálne energetické vstupy na zabezpečenie výkonu likvidačných činností. Výstupy budú tak isto v minimálnom rozsahu. Zásahy do prírody a prírodných biotopov budú minimálne s krátkodobým trvaním. Pozemky budú po výkone prác technicky a biologicky rekultivované a vrátené užívateľom okolitých pozemkov do užívania, aby sa zabezpečilo vrátenie pozemkov do pôvodného stavu.

Z predbežného hodnotenia jednotlivých vplyvov zmeny navrhovanej činnosti a z ich vzájomného spolupôsobenia vyplýva, že sa nepredpokladajú také vplyvy, ktoré by mali za následok významné zhoršenie stavu životného prostredia a zdravia obyvateľov v záujmovom území oproti súčasnému stavu, ktoré by bolo potrebné ďalej posudzovať podľa zákona č. 24/2006 Z. z.

Zmenou navrhovanej činnosti sa nepredpokladajú závažné negatívne vplyvy na geomorfologické pomery a horninové prostredie, pôdu, klímu, kvalitu ovzdušia, hydrologické pomery a taktiež na faunu a flóru dotknutého územia zmeny navrhovanej činnosti. Tieto vplyvy sú podmienené vznikom havarijných situácií, po vzniku ktorých budú pracovníci postupovať v zmysle platnej legislatívy a schváleného Havarijného plánu. Negatívne vplyvy sa nepredpokladajú v prípade vplyvov na krajinu, jej obraz alebo kultúrno-historické pomery územia.

Postupným likvidovaním banských diel a prieskumných vrtov, rekultiváciou a navrátením pozemkov užívateľom okolitých pozemkov, sa prispeje k navráteniu prírody do pôvodného stavu a obnovenie ekologických systémov v krajine.

Ukončenie banskej činnosti a likvidácia sondy Gbely G121

Oznámenie o zmene
navrhovanej činnosti

VI. Prílohy

1. Informácia, či navrhovaná činnosť bola posudzovaná podľa zákona.
2. Mapa širších vzťahov s označením umiestnenia zmeny navrhovanej činnosti
3. Dokumentácia k zmene navrhovanej činnosti

VII. Miesto a dátum spracovania oznámenia

Plavecký Štvrtok, december 2025

VIII. Potvrdenie správnosti údajov

Spracovateľ: Mgr. Simona Koniariková,
technik OŽP

.....

Navrhovateľ: Ing. Martin Kollár,
vedúci oddelenia HSE a QPR

.....